



Vastaus Eeva Tikkasen ja Erika Veltheimin sekä 25 muun valtuutetun aloitteeseen: lähipäiväkoti -periaatetta edistettävä Vantaalla

VD/1588/00.02.00.03/2022

KK/MM/EJ

Eeva Tikkanen ja Erika Veltheim sekä 25 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Vantaalla on etenkin tietyillä alueilla muodostunut kestäättömäksi ongelmaksi pitkät jonot lähipäiväkotiin tai alueen mahdollisiin muihin päiväkoteihin. Perheet kokevat tämän olevan vastoin lapsen ja perheiden etua ja vaikeuttavan perhearjen sujuvuutta, arjessa jaksamista sekä vanhempien työssäkäyntiä. Moni vanhempi joutuu siirtämään myös työhön paluuta, jos sopivaa hoitopaikkaa lapselle ei löydy kohtuullisen matkan päästä.

Se, että toiveesta huolimatta ei pääse lähipäiväkotiin tai ylipäänsä oman lähialueen päiväkotiin, vaikeuttaa myös omaan kotikaupunginosaan juurtumista sekä yhteisöllisyyden - ja omassa kaupunginosassa viihtymisen kokemusta. Moni kokee myös joutuvansa toimimaan vastoin omia arvojaan, kun on hankittava auto tai jopa kaksi, jotta arjen logistiikka päiväkotikuljetuksineen sujuu. Se on perheille myös iso taloudellinen menoerä ja lisää omalta osaltaan liikenteen päästöjä. Kaikille auton hankinta ei ole realistinen vaihtoehto ja julkisella liikenteellä saman matkan taittaminen voi viedä kohtuuttoman ajan päivästä, jopa 2–3 tuntia. Tämä lisää lapsen päiväkotipäivän pituutta ja kuormittavuutta merkittävästi.

Vuosittain Vantaan varhaiskasvatuksen palveluohjaus käsittelee noin 4000 varhaiskasvatushakemusta (n. 3000 varhaiskasvatushakemusta + n. 1000 esikouluhakemusta). Vantaan kaupunki pyrkii tarjoamaan varhaiskasvatuspaikan perheen toiveiden mukaisesti. Vantaalta puuttuu kuitenkin ajankohtainen ja kattava tilastotieto siitä, mitkä päiväkodit ovat täysiä ja millaiset jonot päiväkoteihin mahdollisesti on. Lisäksi meillä ei tilastoida, kuinka suurelta osin perheiden ensisijainen varhaiskasvatuspaikkatoive toteutuu ja minkä mittaisia keskimäärin lasten päiväkotimatkat ovat.

Varhaiskasvatuksen osalta ei ole olemassa velvoittavaa lähipäiväkotiperiaatetta. Riittää, että kaupunki osoittaa neljän kuukauden sisällä varhaiskasvatushakemuksen jättämisestä lapselle varhaiskasvatuspaikan jostakin päin Vantaata. Vantaan varhaiskasvatuksessa on kuitenkin käytössä lasten sijoittamista ohjaavat periaatteet sitä varten, kun hakijoita on johonkin hoitopaikkaan enemmän kuin vapaita paikkoja.

Tämän aloitteen allekirjoittajien mielestä Vantaan varhaiskasvatuksen lasten sijoittamista ohjaavia periaatteita (3.6.2015) on syytä päivittää ja määrittää siihen tavoitepituus kohtuullisesta matkasta lähipäiväkotiin, aloittaa seuranta lasten päiväkotimatkoista ja perheiden ensisijaisen varhaiskasvatuspaikkatoiveen toteutumista, esimerkiksi VaSa -työkalun avulla.

Tällainen avoin ja läpinäkyvä tieto tukee vantaalaisten perheiden keskinäistä tasa-arvoisuutta sekä omalta osaltaan estää myös alueiden sisäistä eriarvoistumista. Lisäksi se auttaa päättäjiä ja virkamiehiä kehittämään varhaiskasvatusta ja suunnittelemaan sen investointeja yhä läpinäkyvämmiin. Hyvät asukaslähtöiset varhaiskasvatuspalvelut vahvistavat perheiden hyvinvointia ja viihtymistä Vantaalla sekä Vantaan brändiä lapsiperheystävällisenä kaupunkina.”



Kaupunginvaltuusto 31.1.2022 § 15

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Kunnan velvollisuudesta järjestää varhaiskasvatusta säädetään varhaiskasvatuslaissa, jossa on myös maininta siitä, että varhaiskasvatusta on pyrittävä järjestämään lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet (varhaiskasvatuslaki 5 §). Lain esitöissä todetaan, että säännös asettaa kunnalle ennen kaikkea velvoitteen pyrkiä suunnittelemaan ja järjestämään palveluja ja palveluverkostoa asutus ja liikenneyhteydet huomioiden. Kyseessä on yleinen kunnan toimintaa ohjaava säännös, jolla ei luoda oikeuksia varhaiskasvatuksen asiakkaille.

Vantaalla palvelun järjestämiseen liittyviä paikallisia tarkennuksia on kasvatuksen ja oppimisen lautakunnassa hyväksytyissä varhaiskasvatuspaikan järjestämistä ohjaavissa periaatteissa (Kopla 15.2.2022, 9 §). Periaatteissa on erityisesti määritelty se, millä periaatteilla vapaat varhaiskasvatuspaikat jaetaan, mikäli samaan varhaiskasvatuspaikkaan on enemmän hakijoita kuin on vapaita paikkoja. Näitä periaatteita ovat sisaruussuhteet, lasten erityistarpeet ja kasvun ja oppimisen tuki, kulkuyhteydet sekä toimivien lapsiryhmien muodostaminen ja paikkojen tarkoituksenmukainen täyttö. Periaatteissa on myös käsitelty ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen, ruotsin kielen kielikylpyyn, englanninkieliseen varhaiskasvatukseen ilta- ja ympärivuorokautiseen hoitoon sekä lapsen tuen järjestämiseen liittyviä periaatteita. Erillisenä kohtana on myös periaatteet, joiden mukaan siirtohakemuksia käsitellään.

Vantaan varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaavissa periaatteissa ei ole mainittu mitään tiettyä etäisyyttä, jolta varhaiskasvatuspaikan pitäisi järjestyä. Tämä on lähtökohtaisesti hankalaa senkin takia, että kaupungin eri osat eroavat hyvin paljon toisistaan asutuksen tiiviyn, palveluverkon tiheyden ja kulkuyhteyksien osalta. Siirtohakemuksia koskevista periaatteista kuitenkin todetaan, että jos lapsen nykyinen varhaiskasvatus toteutuu yksikössä, jossa etäisyys kodin ja varhaiskasvatuspaikan välillä on alle 1,5 km tai matka-aika kodin ja varhaiskasvatuspaikan välillä kestää alle 30 minuuttia, ei siirron toteuttaminen ole pääsääntöisesti tarkoituksenmukaista.

Varhaiskasvatuslain 4 §:n mukaan varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä tai tuotettaessa ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. Vantaan kaupungin varhaiskasvatuspaikan järjestämistä ohjaavissa periaatteissa sekä niiden soveltamisessa on myös ensisijaisesti ajateltu lapsen edun toteutumista.

Vantaalla palveluverkkoa suunnitellaan pitkäjänteisessä prosessissa ja siinä huomioidaan nykyisten päiväkotien kapasiteetti, päiväkotikiinteistöjen kunto ja niihin liittyvät peruskorjaustarpeet sekä alueelliset väestöennusteet. Investointiohjelma laaditaan aina kymmeneksi vuodeksi eteenpäin palveluverkkotarkastelun pohjalta, ja siinä pyritään turvaamaan alueellisesti riittävät palvelut kaikilla alueilla. Joillain alueilla saattaa väestömuutosten seurauksena hetkellisesti syntyä tilanteita, joissa olemassa oleva palveluverkko ei vastaa kysyntää. Vantaalla palveluverkko on suurimmassa osassa kaupunkia verrattain tiheä, eikä päiväkotimatka muodostu pääsääntöisesti kovin pitkäksi, vaikka ensisijainen hakutoive omalta alueelta ei toteutuisikaan.

Vantaalla varhaiskasvatushakemusten käsittely sekä lasten sijoittaminen varhaiskasvatuspaikkoihin on tapahtunut 1.8.2021 alkaen keskitetyssä palveluohjauksessa. Hakemusten käsittely ja sijoittelu



tapahtuvat VaSa-järjestelmässä, josta on saatavilla ajantasainen tieto kunkin päiväkodin ryhmistä ja niissä olevista vapaista paikoista. Lisäksi palveluohjaus tekee aktiivista yhteistyötä päiväkodin johtajien kanssa vapaiden paikkojen ja hakijoiden sijoittamisen osalta. Ensisijaisen hakutoiveen toteutumista ei erikseen seurata, koska kaikille lapsille pyritään joka tapauksessa löytämään paikka joko hakutoiveen mukaisesta päiväkodista tai omalta alueelta. VaSa-järjestelmä ei suoraan tuota tietoa ensisijaisen toiveen toteutumisesta, joten mahdollista seuranta jouduttaisiin tekemään erillisenä työnä muilla välineillä. Yhteensä VaSa-järjestelmässä hakemuksia on viimeisen vuoden aikana (28.4.2021-27.4.2022) käsitelty 8245, joista varhaiskasvatushakemuksia on ollut noin 4700, esiopetushakemuksia noin 3000 ja kerhohakemuksia noin 340.

Kaikki hakijat saavat Vantaalla paikan lain edellyttämässä ajassa ja suurin osa hakijoista pystytään sijoittamaan joko ensisijaisen hakutoiveen mukaiseen varhaiskasvatuspaikkaan tai omalla asuinalueella sijaitsevaan toiseen päiväkotiin. Varhaiskasvatustilain kirjaus varhaiskasvatuksen järjestämisestä lähellä palvelun käyttäjiä toteutuu tällä hetkellä kohtuullisen hyvin. Sekä palveluverkkoa että palveluohjauksen toimintaa kehitetään jatkuvasti edelleen, mutta kasvatuksen ja oppimisen toimialan näkemyksen mukaan nykyiset periaatteet, toimintatavat ja käytössä olevat välineet mahdollistavat perheiden ja lasten tasa-arvoisen kohtelun ja lapsen edun toteutumisen hyvin, eikä muutoksiin nähdä olevan tarvetta.

Varhaiskasvatuksen paikan järjestämistä koskevat periaatteet tulee ottaa huomioon palveluverkkosuunnitelmaa päivitettäessä.

Kaupunginhallitus 9.5.2022 § 16

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Eeva Tikkaselle ja Erika Veltheimille sekä 25 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kaupunginhallitus 23.5.2022 § 10

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Eeva Tikkaselle ja Erika Veltheimille sekä 25 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:

Asian käsittelyn aikana kaupunginhallitus täydensi valtuustoaloitevastauksia lisäämällä sen loppuun:

”Varhaiskasvatuksen paikan järjestämistä koskevat periaatteet tulee ottaa huomioon palveluverkkosuunnitelmaa päivitettäessä.”

**Päätös:**

Hyväksyttiin kaupunginhallituksen täydennetty esitys.

Kaupunginvaltuusto 20.6.2022 § 20**Kaupunginhallituksen esitys:**

Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Merkittiin, että kaupunginvaltuustoryhmät jättivät asiaan seuraavan yhteisen pöytäkirjalausuman:

”Vantaalla on edelleen vahvistettava lähipäiväkotiperiaatetta. Palveluverkkoselvitykseen liittyvän asukaskyselyn mukaisesti tässä on huomioitava lasten etu, perheiden arjen sujuvuus sekä alueellinen tasa-arvo.

On tärkeää, että lapsiystävällisellä Vantaalla seurataan perheiden ensisijaisen varhaiskasvatuspaikan toteutumista ja, että jokaisella on aito mahdollisuus halutessaan päästä lähipäiväkotiin. ”

Liite:

- Eeva Tikkasen ja Erika Veltheimin sekä 25 muun valtuutetun aloite: lähipäiväkoti -periaatetta edistettävä Vantaalla

Muutoksenhakuohje: 2.1. Valituskielto

Lisätiedot: Mikko Mäkelä, puh. 050 3417386 etunimi. sukunimi[at]vantaa.fi